

CD İLE ALMANCA ÖĞRENİMİ VE EDEBİYAT DERSİ

Yrd.Doç.Dr. Yılmaz KOÇ*

1. Giriş :

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler dersleri, özellikle de yabancı dil derslerinin gerek biçim yönünden gerekse içerik açısından yeniden şekillendirilmesini kaçınılmaz hale getirmiştir. Klasik anlamda yapılan yabancı dil eğitimi ve öğretimine, alternatif yeni metot ve uygulama imkanları sunan teknolojik gelişmelerin sağladığı kolaylıklar yabancı dil derslerine mutlaka aktarılmalıdır. Batı ülkelerinde gittikçe yaygınlaşan CD ile yabancı dil öğrenimine ilişkin metodunun ülkemizde de uygulanmasının son derece yararlı ve gerekli olduğunu düşünüyorum.

Özellikle interaktif bir tarzda hazırlanan yabancı dil eğitim ve öğretim CD'leri, dil öğrenimini ve öğretimini daha zevkli ve verimli hale getirmekte ve öğrencilerin öğrenme istemi ve ilgisini artırmaktadır. Bu çalışmamda kendi derslerimde uyguladığım CD ile yabancı dil öğretimi ile ilgili görüş ve değerlendirmelerimi aktarmak istiyorum.

2. CD'nin İşleyiş Tarzı :

Gerekli teknik donanıma sahip olmak kaydıyla Alman Dili ve Edebiyatı Bölümlerinde verilen Kompozisyon, Gramer, Dilbilimi, Kültür Tarihi, Edebiyat Tarihi, Konverzasyon, Edebiyat İncelemeleri gibi dersler, bu dersler için hazırlanan çeşitli CD-lerden yararlanarak yapılabilir ve yabancı dil öğretimi daha verimli ve ilgi çekici hale getirilebilir.

Gerek Gramer derslerinde kullanılmak üzere, gerekse kendi kendine Almanca öğrenmek isteyenlere hitap edecek şekilde hazırlanan ve iki CD-den oluşan "Learn to Speak Germany" CD -lerinde gramer

* S. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

bilgisinin yanında konuşma, dinleme ve anlamaya yönelik ideal bir ortam hazırlanmıştır. Bilgisayar ortamında interaktif bir öğretim yapılabildiği gibi, bu öğretim grup halinde çok sayıda öğrencilerle de görüntünün büyük bir ekrana yansıtılarak yapılması da mümkündür.

Sistemde, seçilecek herhangi bir kelimenin önce telaffuzu yapılmakta, daha sonra söz konusu kelimenin neyi ifade ettiği resimlerle anlatılmaktadır ve - CD ana dili İngilizce olanlara göre hazırlandığı için kelimenin İngilizce karşılığı verilmektedir. Bu arada kelimenin telaffuzu mikrofonla tekrar edilebilmekte ve telaffuzun doğru olup olmadığı, daha açık bir ifadeyle telaffuzun “Yüksek Almanca”, “orta seviye” veya başarısız bir “turist telaffuzu” kategorilerden hangisine uyduğu şeklindeki sonuç skalada gösterilmekte ve öğrenci kendi kendini test edebilmektedir. Daha sonra gerekirse aynı kelimenin metin içinde nasıl kullanıldığı hem yazılı hem de görüntülü olarak ekrana yansıtılmaktadır. İleri komutu verildikten sonra söz konusu kelimelerin kullanıldığı metne ve metinle ilgili olarak çeşitli gramer kurallarına göre hazırlanmış alıştırmalara (Übungen) geçilmektedir. Sistem oyunla öğrenme metodunu esas aldığı için soru doğru cevaplandırıldığı zaman gülen bir figür, yanlış olduğunda ise ağlayan bir çizgi resim ekrana gelmektedir. Cevabın durumuna göre Almanca olarak “doğru”, “doğru değil”, “bir daha denemelisin”, “cevaplarınızı gözden geçirin” şeklinde sesli uyarılar yapılmaktadır. Bu da öğrencinin dikkatini toplamasına katkı sağlamaktadır. Daha sonraki aşamalarda metin içindeki boşluklar doldurularak yazma (Schreibfertigkeiten), okuduğunu anlama becerisine (Leserverständnisse) yönelik bir çalışma alanı vardır. Burada bilgisayar, konuyu kısaca anlatır ve “bu durumda ne yapardınız” diye sorar. Kişi soruyu mikrofon kanalıyla yanıtladıktan sonra, doğru ise “Korrekt”, yanlış ise “das ist nicht ganz richtig” şeklinde karşılık verilir. Daha sonraki aşamada kelime çalışmasıyla karşılaşırız. İngilizce kelimelerin Almanca karşılıkları sorulmaktadır. Bu Türkçe için uygulanamamaktadır, ancak “Oyunlar” kısmında 7-8 çeşit oyunla isim, fiil, artikel gibi çok çeşitli gramer öğelerinin yerli yerine zamana karşı yarışarak yerleştirilmesi amaçlanmakta, böylece Almanca ‘daki “Alıştırma insanı ustalaştırır” (Übung macht den Meister) Atasözünü doğrular nitelikte bir çalışma yaptırılmaktadır. Başka bir bölümde de cümlenin bütün öğeleri karışık verilip bu cümlenin “Kelime ve Cümle dizimi”nin (Wort-und Satzstellung) gramer kurallarına göre yapılması istenir. Uygulama sırasında ekran görüntüsü ikiye bölünür. Bir tarafta verilen karışık

cümleler, ekranın diğer tarafına gönderilir. Cümle kurallara uygun olmadığı zaman sizin yapmış olduğunuz sıralamayı aynen muhafaza ederek ekranın diğer kısmına cümle aynen geri gönderilir, ta ki doğru cümle bulununcaya kadar bu işlem devam etmektedir. Bu şekilde hatanızı da anında düzelterek öğrenme şansını yakalamış oluyorsunuz.

30 bölümden oluşan CD-ler okul, havaalanı, posta hane, lokanta, otel, seyahat, hastane gibi değişik ortamlarda geçebilecek konuşma örnekleri içermektedir. Ayrıca Almanya'nın Berlin, Münih, Hamburg ve Heidelberg, Leipzig, Frankfurt gibi önemli kültür merkezleri tanıtılmaktadır. Buradaki tanıtım sesli, yazılı ve görüntülü olduğu için öğrenme sürecine zevkli bir boyut kazandırılmıştır.

Özellikle mesleki (ekonomi) almanca öğrenimine yönelik programlara ilave olarak "*Kontakt Deutsch. Deutsch für berufliche Situationen*" adlı Langenscheidt 'ın piyasaya sürdüğü CD-ROM dan da bahsedilebilir. Daha çok meslek hayatında kullanılan almanca ön planda tutularak hazırlanan bu program, iş ziyaretlerinden bir ürünün tanıtılmasına, oturumlardan pazarlıklara, tartışmalardan konferansa kadar, çok değişik iş kollarına göre hazırlanmış kısa kısa video görüntüleri öğrenciye konu üzerinde hem kültürel, ekonomik veya ticari hem de mesleki dilini öğretmektedir. Gerçek iş hayatından alınan olaylar bu tür iş ile uğraşanların konularını güçlendirmeye yönelik doyurucu bilgi aktarılmaktadır. Verilen bilgilere doğrultusunda yazılı ve sözlü olmak üzere çok sayıda alıştırmaya örneği sunulmuştur. İş mektuplarından protokole kadar çeşitli örnekler de verilmiştir. Kişilerden de söz konusu çalışmalara katılmaları istenmekte ve daha sonra aynı konu ile ilgili alternatif çözüm örnekleri gösterilmektedir.

İki CD den oluşan "*Das grosse Data -Becker- Lexikon*" bilgisayardan Sanat ve Kültüre, Eğitim, Uzay, Çevre, Film, Tarih, Coğrafya, Din, Mimari gibi çok alanla ilgili ansiklopedik bilgiler içermektedir. Bu bakımdan da genel kültür (allgemeine Bildung) içinde oldukça zengin malzeme sunulmuştur.

Edebiyat Tarihi derslerinde bu CD'ler den yararlanılmakta ve kitaba nazaran oldukça verimli sonuçlar alınabilmektedir. Örneğin herhangi bir edebi dönemin (Barock) edebiyat, sanat, mimari, musiki vb. özellikleriyle ilgili sesli, görüntülü ve yazılı bilgi verildiği için öğrencide daha kalıcı ve sıkıcı olmayan bir öğrenme süreci gerçekleştirilmektedir. Dönemin yazarlarının hayatı ve edebi kişiliği de istenirse hemen anında

öğrenilebilir veya akıla takılan herhangi bir kavram, isim, dönem vs. hakkında da süratli bir bilgi sağlamak mümkündür. Hatta bazı dönemlerle özdeşmiş eserlerin en önemli sayfalarından bir kaç sayfa da uzman, ses eğitimi almış sanatçılar tarafından çok usta bir şekilde seslendirilmiştir. Örneğin Sturm und Drang döneminin duygularını temsil eden Goethe'nin "Die Leiden des jungen Werther's" (Genç Werther'in Acıları) adlı eserinden bir kesit, öğrencilerde kalıcı bir iz bırakmaktadır. En azından Werther figürü ile Charlotte arasında ki ilişkinin duygusal boyutu hakkında bir fikir vermektedir. Ya da Romantizm dönemi en önemli bir temsilcisi olan Novalis'in "Heinrich von Ofterdingen" adlı eserinde "Mavi Çiçek" (Blaue Blume) 'nin anlatıldığı bir kaç sayfadan öğrencileri oldukça etkilemektedir. Diğer taraftan varsa söz konusu dönemlerin önemli filozofları, müzisyenleri, ressamı hakkında da bilgiler, görüntüler ve/veya seslendirmeler mevcuttur.

Daha sonra istenirse "Quiz" bölümünden de soru ve cevap şeklinde devam eden bir oyunla bilgiler pekiştirilmeye çalışılabilir. Benzeri konular

LexiRom, CD-ROM ; Microsoft Nachschlagewerke Encarta 97 Enzklopädie, CD-ROM ve Die Zeitgeschichte. Das 20. Jahrhundert CD-ROM 'lar için de geçerli. Ayrıca bu programlarda bulunan Sözlük (Wörterbuch) almancadan almancaya sözlükler de bilinmeyen sözcükler için anında anlamına bakma imkanları da sunmaktadırlar.

Edebiyat incelemeleri dersleri için de çok sayıda edebi eser seslendirmeleri CD lerde bulunmaktadır. Bir tanesini örnek verecek olursak Friedrich Hebbel'in meşhur eseri "Maria Magdalena" 'nın tamamı seslendirilmiştir. Seslendirme o kadar ustaca yapılmıştır ki öğrenciler bu ses tonlamasından oldukça etkilenmektedir. Eserin tamamı yaklaşık 2,5 saatte seslendirilmiştir. Seslendirme esnasında metnin ekranda gözükmemesi öğrencilerinde takip etmesine imkan sağlamaktadır. Edebiyat tarihi dersinde Realizm dönemi ve özellikleri anlatıldıktan sonra bu eserin paraleli olan Edebiyat İncelemesi dersinde işlenmesiyle Realizm özellikleri daha kalıcı bir şekilde örneklenmiş olmaktadır.

Bu CD -de eserin tamamının seslendirilmesi dışında, eserin özeti, kelime açıklaması, olayların tarihi gelişimi, ortaya çıkışının tarihçesi, yazarın hayatı ve edebi kişiliği, geniş bir yorumu, eserin oluşumu ile ilgili tarihi belgeler, ve güncelleştirilmiş ikinci el kaynakları da mevcuttur. Eserin tamamının bir ders oturumunda yapılmasının öğrenciyi sıkma

tehlikesi olduğundan 3 perdelik bu dramın, her ders için bir perdesi okutulabilir.

3. Öğrencilerle CD Çalışmasına İlişkin Görüşler

CD-li eğitim ile ilgili dört farklı sınıfta yapılan anket çalışmasında uygulamaya toplam 63 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere yöneltilen sorular ve yanıtları şu şekildedir:

1- CD ile eğitim konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

- a) kolay, ilgili, kaliteli, güzel, verimli, gerekli, kalıcı, faydalı, iyi öğretici, anlaşılır bir eğitimidir diyenlerin oranı % 80;
- b) Geç kalınmıştır % 11,
- c) denenmeli % 3;
- d) şu an yetersiz % 2;
- e) Sağlığa zararlı % 2 ;
- f) Öğrencilerin Almancasının yetersizliğinden yetersiz % 2;
- g) boş % 2.

2-Daha önce CD ile çalışmanız oldu mu?

- a) % 59 evet,
- b) % 29 hayır
- c) % 13 de çok az

3- “Almanca öğreniminde sizce CD-li eğitimin yararı olur mu ?”

- a) görsel, yazılı, resimli ve sesli imkanlar sağladığı için kesinlikle yararlı ve verimli olur % 87;
- b) öğrenmeyi kolaylaştırır ve eğlenceli hale getirir % 8;
- c) verilecek eğitime bağlı diyenlerin oranı % 5.

4- “CD-li öğretimi nasıl buluyorsunuz?”

- a) mükemmel/ çok iyi/ zevkli/ yararlı/ kalıcı/kolay/ motive edici/ pratik % 87;
- b) Bilmiyorum veya boş bırakanların oranı % 13 dür.

5- *“Konuları öğrenmede sizce yeterli olur mu?”*

- a) evet/ yeterli/ harika %73;
- b) Hayır %13,
- c) biraz yeterli %11;
- d) fikrim yok ya da hocaya bağlı % 13

6- *“CD-li anlatımda eksiklikler nelerdir?”*

- a) çok fazla eksik yok diyenler % 18;
- b) Mekan-Bilgisayar- Printer eksikliği % 30;
- c) CD-lerde çeşitlilik, ayrıntı, Türkçe CD eksikliği% 13;
- d) Uygulama eksikliği % 6;
- e) Derste zaman yetmiyor % 8;
- f) Bilmiyorum % 13,
- g) boş bırakanlar % 10;
- h) öğrencide almanca eksikliği ve iştirak edememek endişesi % 3

7- *“CD-li eğitimde sizce dersler monoton mu geçiyor?”*

a) % 94 hayır cevabını vermekle birlikte çoğu ilgi çekici/ zevkli/ neşeli/ akıcı / çok dinamik ve verimli şeklinde de düşüncelerini ilave etmişlerdir.

- b) Bilmiyorum % 5;
- c) Evet % 2

8- *“CD-li eğitimin sizce olumlu tarafları nelerdir?”*

- a) severek daha kolay öğrenmeyi teşvik ediyor % 17;
- b) ilgi çekici ve akıcı olması % 8 ;
- c) görsellikten dolayı kaliteli, zevkli,verimli ve kalıcı % 38;
- d) pratik ve taze bilgileri vermesi % 22 ;
- e) eğitimde çağ atlamak % 5;
- f) teknik yönden eksikliği var % 2.
- g) Boş % 8

Bu arada öğrencilerin yukarıdaki bilgilerin yanında aşağıdaki düşünceleri de not olarak düşmüşlerdir; Çağın getirdikleriyle ilgilenmek; teknolojidən korkmamayı öğrenmek, nispeten bilgisayarı tanımak; soğuk ders kitaplarından uzaklaşmak.

9- *“Bu tür derslerde akıcılık oluyor mu?”*

- a) Evet % 89 diyenlerin düşükleri kayıtlarda “sıkılmaya vakit kalmıyor, sürenin nasıl geçtiğini bilmiyoruz. “ notları da bulunmaktadır;
- b) CD'nin konu, içerik ve etkisine bağı % 5;
- c) hocaya ve/ veya öğrenciye bağı % 5;
- d) Bilmiyorum % 2.

10- *“CD'nin içindeki konu ile ilgili açıklamaları yeterli buluyor musunuz ?”*

- a) evet % 62;
- b) çoğı zaman % 11;
- c) kısmen % 6;
- d) bilmiyorum % 6 ;
- e) CD'sine göre değışir % 5;
- f) hayır % 3;
- g) boş % 3;
- h) hoca da devreye girmeli % 5.

11- *“Hocanın bilgisinden CD-li eğitimde yeterince yararlanılıyor mu?”*

- a) evet % 71 ;
- b) kısmen % 5;
- c) hoca + CD = Tam eğitim % 6 ;
- d) hocasına göre değışir % 11;
- e) hayır % 3;
- f) boş % 3 .

12-“CD-li eğitimde öğrenci aktif bir şekilde derslere katılabiliyor mu? “

- a) Evet % 59 ;
- b) kısmen % 14 ;
- c) hayır % 11 ;
- d) öğrenciye bağlı % 11;
- e) boş % 6.

13- “CD-li eğitim ezberlemeye zorluyor mu? “

- a) Hayır, ezberlemeden öğrenmeyi sağlıyor şeklinde cevap verenler % 82 ;
- b) evet % 8 ;
- c) kişiye, derse göre % 6;
- d) Bilmiyorum % 3.

14-“Teknik donanımlar sizce yeterli mi?”

- a) Hayır, yeterli değil % 60;
- b) Büyük ekran/ Televizyon ve/veya her öğrenciye bilgisayar % 19 ;
- c) Evet % 6;
- d) Geliştirilmeli % 10;
- e) Bilgim yok veya boş % 5

15- “CD-li eğitimde zaman nasıl geçiyor?”

- a) çabuk/akıcı/zevкли/ eğlenceli/güzel/hoş/ su gibi zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum % 97;
- b) Kullanıldığı alana ve öğrenciye bağlı % 3.

16- “CD-li eğitimde programlar yeterli mi? “

- a) Evet şimdilik yeterli % 45;
- b) kısmen yeterli % 8;
- c) hayır yeterli değil % 22 ;

- d) Bilmiyorum-Bilgim yok % 17 ;
- e) Boş % 8.

17-“Sizce bu konuda daha neler yapılabilir?”

- a) Perde veya Data -Schow-Televizyon-Bilgisayar-Laboratuar-Yazıcı-İnternet geliştirilmeli/ sağlanmalı % 65;
- b) Bölüm programları buna göre düzenlenmeli % 15;
- c) Pratik çalışması % 5;
- d) Bilmiyorum ve boş % 15.

18-“Varsa başka teklif ve öneriniz.”

- a) Dersler için bilgi alınacak mesai içi ve dışı mekanlar /ortamlar hazırlanmalı % 21 ;
- b) Her öğrenciye bilgisayar / CD - TV - Film % 24;
- c) CD-li sistemin uygulanmaya konulması % 18 ;
- d) Boş % 19 ;
- e) Hesaba katılmadığımız için öneri yok % 2;
- f) Yenilik ve değişikliklerde öğrenciden görüş alınması % 2 ;
- g) Teşekkür ve başarı dilekleri% 5;
- h) Bilgisayar kursu % 2;
- i) yok % 2;
- j) Sosyal faaliyetler (Konferans,Spor, Bilgisayar, Gezi) yapılmalı % 3;
- k) iş ehline verilmeli % 2;
- l) Teorik bilgi oturtulmalı % 2;
- m) işlenecek konular dönem başında verilmeli % 2.

4. Sonuç ve Değerlendirme

Anket sonuçlarından da görüldüğü üzere CD ile eğitim gerekli teknik donanımlara sahip olmak şartıyla öğrenme sürecinde kaliteyi ve verimi artırıcı bir faktör olduğu öğrencilerin % 87'si tarafından da teyit edilmektedir.

Özellikle Almanca öğreniminde (yukarıda) bahsi geçen *Learn to Speak Germany* ve *Kontankt. Deutsch* ve diğer CD'lerin öğrenciler için zevkli, kolay, yararlı ve mükemmel olduğuna % 87'si olumlu yanıt vermiştir. Bu sonuç Almanca öğreniminde söz konusu CD'lerin ihtiyaca yeterince cevap verebileceğini kanıtlamaktadır.

Ayrıca CD'lerde bulunan konuları öğrenmede öğrencilerin % 73'ü CD'leri yeterli görürken, % 11'i biraz yeterli olduğu görüşünü savunmuştur. CD içindeki konularla ilgili açıklamaları yeterli bulan öğrenci sayısı % 62, çoğu zaman diyenlerin oranı % 11, kısmen diyenler ise % 6'dır. Buradan da anlaşılacağı üzere öğrencilerin yabancı dil seviyeleri, kelime hazneleri gibi unsurlar yeterlilik konusunda farklı değerlendirmelere yol açmıştır.

CD'li eğitimle ilgili daha çok fiziki ve teknik donanımların eksikliği dile getirilmiştir. Bunun yanında derste zamanın yetmezliği, CD'lerde Türkçe açıklamaların ve detayların eksikliği konuları da dile getirilmiştir. Bununla birlikte CD'lerin dersleri/ öğrenmeyi monotonluktan çıkarıp, ilgi çekici, akıcı ve zevkli hale getirdiğini söyleyenlerin oranı % 94'tür. Bu sonuç öğrencilerin bu CD'lerden çok şey öğreneceğini ve bu yönde de beklentilerinin olduğunu dile getirmektedir. Öğrencilerin kolay, zevkli ve verimli bir yabancı dil öğrenirken, çağın getirdiği teknik araç ve gereçlerle ilgilenmeyi, en azından ondan korkmamayı, bilgisayar ve CD'yi nispeten tanımak gibi ihtiyaçlarını da karşılamaktadır.

CD'li ders anlatımlarının çok akıcı geçtiğini belirten öğrenci sayısı % 89'dur. Bu da öğrenmede azami başarının elde edilmesi için öğrencinin hazır olduğunu göstermektedir.

CD'li eğitimde öğrencilerin % 71 gibi çoğunluğunun belirttiği gibi CD'nin yanında ders hocasının bilgilerinden de yeterince yararlanılmasını gerekli görmektedir. Bu da hoca ve CD'nin birbirini tamamlaması-desteklemesi açısından önemli bir husustur.

Öğrencilerin yarıdan fazlası % 59'u CD'li eğitimde derse aktif bir şekilde katılırken, geriye kalanların bir bölümü kısmen katılmaktadır. Diğer öğrenciler ise çeşitli nedenlerden katılmadığını bildirmiştir.

Bir sevindirici sonuçta özellikle ülkemizde de sık sık şikayet konusu olan *eğitimde ezbercilik* konusunda CD'li eğitim için öğrencilerin % 82'si "ezberlemeye zorlamıyor, ezberlemeden öğrenmeyi sağlıyor"

şeklindeki değerlendirmeleridir. Bu husus özellikle “ezber” konusunda şikayetleri olan programların bu tür CD'li imkanları oluşturmak için çaba sarf etmesi gerektiği yönünde bir ipucu vermektedir. CD'li eğitimde zamanın çok verimli bir şekilde kullanıldığını ankete katılan öğrencilerin % 97'si dile getirmektedir. Özellikle ülkemizde ki yabancı dil öğretiminde zaman ve kaynak israfının önüne geçilmesi açısından kayda değer bir sonuçtur.

CD'li eğitimle ilgili programların yeterliliği konusunda öğrencilerin yaklaşık yarısı olumlu bulurken, diğer yarısı ya kısmen yeterli bulmakta, yada yetersiz görmektedir. Bundan da anlaşıldığı gibi programların değişen ve gelişen şartlara göre güncelleştirilmesi gerekmektedir. Bunlar: fiziki mekanlar, güncelleştirilmiş teknik araç ve gereçler, Bilgisayar, TV ve CD'nin yanında Bölümlerin programlarının da bu tür eğitime göre yeniden gözden geçirilerek yapılandırılması da gerekmektedir. Bu tür CD'lerin ders dışında pratik yapmaları için ortamların hazırlanması da yine öğrencilerin beklentileri arasında yer almaktadır.

Sonuç olarak kısaca 21. yüzyılın teknolojik açıdan getirdiği kolaylıkların mutlaka derslere ve öğrenme sürecine uyarlanması ve kullanılması gerektiğini söylemeliyiz. Başlangıçta bazı zorluklarla karşılaşılabilir, ancak zamanla sistemin oturacağı kesin. Özellikle sınırsız eğitim dünyada yaygınlaşmaktadır. İnternet, Bilgisayar ve CD aracılığı ile sadece ülkeler arasındaki sınırlar kalkmamakta aynı zamanda hayatın her alanındaki sınırlarda kalkmıştır. Gelişmeler dersler arasındaki sınırları da kaldırmaktadır. Bir bakıma dersler iç içe geçmektedir. Yukarıda örneklerini verdiğimiz CD örneklerinde de olduğu gibi bir çok ders bir arada yapılabilmekte ve verimde kat kat artmaktadır.

Kendi uygulamalarımızda gözlemlediğimiz normal bir sınıf ortamındaki derslere ilgi azami 20-30 dakika iken bilgisayarlı derslerde 100-120 dakikaya kadar çıkmaktadır. Hatta öğrenciler teneffüsleri bile bilgisayar başında geçirmek istemektedirler. Mustafa Kemal Atatürk'ün çizmiş olduğu “ Muassır Medeniyet seviyesine” çıkma hedefine ulaşmak için özellikle bir öğretim elemanının bilgisayar ve CD teknolojisiyle buluşması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- 1- Das grosse Data-Becker Lexikon 1997, CD-ROM,
- 2- Die Zeitgeschichte. Das 20.Jahrhundert CD-ROM, Digital Publishing, München 1996,
- 3- Friedrich Hebbel: "Maria Magdalena", Reclam Klassiker auf CD-ROM, Philipp Reclam jun. GmbH & CO, Stuttgart und Directmedia Publishing GmbH, Berlin 1998
- 4- Geschäftssprache Deutsch, CD-ROM, Inter Nationes, Bildungsmedien und Film, Bonn 1998
- 5- Kontakt Deutsch. Deutsch für berufliche Situationen, CD-ROM, Langenscheidt Verlag, Berlin und München 1999;
- 6- Learn to Speak Germany,CD-ROM, The Learning Company 1995
- 7-LexiRom 2.0., Microsoft Corporation und Bibliographisches Institut & F.A. Brockhaus A.G., 1995-1996
- 8- Microsoft Nachschlagewerke Encarta 97 Enzklopädie,CD-ROM, Microsoft Corporation 1993-1996